Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	116 S4
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2023/4170	29.5.2023

Viite
U 7/2023 vp

Yhteyshenkilö
Mia Westman, puh. +358 (0)18 25454
mia.westman@regeringen.ax

Eduskunnan talousvaliokunta
FI-00102 EDUSKUNTA

tav@eduskunta.fi

Asia

Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle koskien aloitetta kriittisten raaka-aineiden turvallisen, monipuolisen, kohtuuhintaisen ja kestävän saannin varmistamiseksi ja asetusten (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta (kriittisiä raaka-aineita koskeva säädös)

Eduskunnan talousvaliokunta antaa maakunnan hallitukselle mahdollisuuden kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle aloitteesta kriittisten raaka-aineiden turvallisen, monipuolisen, kohtuuhintaisen ja kestävän saannin varmistamiseksi: (1) Komission tiedonanto kriittisten raaka-aineiden turvallisen ja kestävän saannin varmistamisesta kaksoissiirtymän tukemiseksi ja (2) komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehyksen luomisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta (kriittisiä raaka-aineita koskeva säädös).

Erittäin lyhyen vastausajan takia maakunnan hallitus ei ehdi tekemään tyydyttävää analyysia asiasta eikä hankkimaan yksityiskohtaista tietoa kaikista osa-alueista, joita se koskee.

Maakunnan hallitus toteaa kuitenkin, että toimivalta on jaettu Ahvenanmaan ja valtakunnan kesken siten kuin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 ja 27 §:ssä säädetään. Rakennus- ja kaavoitustoimi, luonnon- ja ympäristönsuojelu, oikeus etsiä, vallata ja hyödyntää mineraalilöytöjä sekä elinkeinotoiminta tietyin rajoituksin kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan, kun taas mineraalilöydöt ja kaivostoiminta laissa säädetyin poikkeuksin kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Kehyksen luomista kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi koskevan komission ehdotuksen 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä ”kansallinen toimivaltainen viranomainen”. Itsehallintolain 59 b §:n 3 momentista johtuvista syistä valtakunnan tulee nimetä tämä viranomainen. Tämä

edellyttää sitä, että kun kyseinen viranomainen tekee päätöksen, joka muutoin kuuluisi maakunnan toimivaltaan, päätös on tehtävä maakunnan hallituksen kannan mukaisesti, ja nimetyn viranomaisen ja maakunnan välisen yhteistyön on oltava toimivaa.

Jos Ahvenanmaan toiminnot tulisivat ehdotetun asetuksen piiriin, komission ehdotuksessa olisi Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia viranomaistehtäviä, jotka vaatisivat Ahvenanmaan viranomaisilta toimenpiteitä sekä esimerkiksi käsittelyaikoja, ympäristövaikutusten arviointia, suunnitteluprioriteetteja, tietojen julkaisemista ja CRM:n kiertohallinnointia koskevien toimintatapojen muuttamista. Ehdotetun asetuksen raportointivaatimukset edellyttävät hyvää yhteistyötä valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välillä. Asetusehdotusta koskevissa jatkoneuvotteluissa on tärkeää, että hallinnollisen taakan kasvua hillitään.

Asetusehdotuksen mukaan sanktiot sisällytettäisiin kansalliseen lainsäädäntöön ja niistä ilmoitettaisiin komissiolle, mikä johtaisi siihen, että maakunnan olisi ryhdyttävä lainsäädännöllisiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että asetuksessa mahdollistetaan riittävä aika kansalliselle täytäntöönpanolle lainsäädäntötoimien toimeenpanon ja sääntelyn ennakoitavuuden varmistamiseksi.

Ministeri Christian Wikström

Ympäristöinsinööri Mia Westman